

NNordisk for nettverk Edisjonsfilologer

ä t ø kt ö ti

Nyhetsbrev nr. 23 – maj 2010

Henrik Ibsens skrifter

Siden siste nyhetsbrev har HIS utgitt to dobbeltbind: b. 9 med dramaene *Hedda Gabler* (1890), *Bygmester Solness* (1892) og *Lille Eyolf* (1894) og b. 11 med Ibsens dikt. I september 2010 vil ytterligere to dobbeltbind foreligge: b. 10 med *John Gabriel Borkman* (1896) og Ibsens siste drama *Når vi døde vågner* (1899) og b. 15 som er utgavens fjerde og siste brevbind (brev 1890-1905 + supplement). Vi er også i gang med b. 16 som skal inneholde sakprosatekster, dette bindet vil etter planen foreligge i januar 2011. Arbeidet med den elektroniske utgaven (HISe) er nå godt i gang, her samarbeider HIS tett med Enhet for digital dokumentasjon (EDD) ved Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo.

Ellen Nessheim Wiger

NSL:s digitaliseringsprosjekt bokselskap.no

Det norske språk- og litteraturselskaps digitaliseringsprosjekt skrider framover og har nå støtte fra både Norsk kulturråd og Fritt Ord. Den offisielle lanseringen er utsatt og blir sannsynligvis lagt til begynnelsen av 2011. Det kommende nettstedet skal hete bokselskap.no og skal presenteres for

publikum 12. oktober i år. Deretter vil det bli åpnet for testbruk, og interesserte kan melde seg som testbrukere.

Digitaliseringsprosjektet har fått oppnevnt en koordineringsgruppe med medlemmer fra Nasjonalbiblioteket, Utdanningsdirektoratet, Grieg Bok, Norsk Kulturråd og fra NSL. Gruppen skal være et diskusjons- og utviklingsforum for prosjektet og skal komme med forslag og anbefalinger til styret i NSL. Til den 12. oktober skal 15 av NSL:s utgaver være digitalisert og tilgjengelige, blant dem de fire nye klassikerne samt et utvalg av NSL:s tidligere utgivelser.

Hilde Bøe

Den digitale udgave af N.F.S. Grundtvigs værker

Udlændinge har undertiden svært ved at forstå den betydning, Nikolai Frederik Severin Grundtvig (1783–1872) har haft for dansk kultur. Han var digter (ikke mindst salmedigter, hvilket kan høres hver søndag i de danske kirker), teolog, præst, profet, politiker (og medlem af den grundlovgivende rigsforsamling 1848–49), historiker, oversætter, filolog, pædagogisk tænkter, folketaler, polemiker og mere endnu. Hans virkningshistorie er umådelig og trængt ind i alle hjørner af det danske samfund.

Også Grundtvigs forfatterskab er stort – og ikke fuldt udgivet. Der findes en række større udvalgsudgaver, hovedsagelig fra før

ste del af 1900-tallet, men ingen videnskabeligt fuldt tilfredsstillende. Derfor har man igennem flere år forberedt en tidssvarende, digital udgave af N.F.S. Grundtvigs værker – med kritisk etableret tekst og kommentarer. I et større udredningsarbejde har man fastlagt udgavens omfang, retningslinjer for tekstkritik, kodning m.m., og nu arbejdes der med at fastlægge retningslinjer for kommenteringen.

Udgvnen omfatter de værker, som Grundtvig selv bragte i trykken. Altså ikke hverken breve, dagbøger (som er få og allerede udgivet) eller efterladte papirer. Dog skal der indgå en mindre række af værker, som først er blevet udgivet efter Grundtvigs død, men har opnået "kanonisk" status i kraft af deres virkningshistorie. Alt i alt har udgaven et omfang på ca. 24.000 normalsider, og tidshorizonten for arbejdet er 20 år.

I 2009 kom Grundtvigudgaven på finansloven og blev indlejret i Grundtvig Centeret, der er et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Grundtvig-Akademiet på Vartov i København. Grundtvig Centeret ledes af Michael Schelde. I løbet af 2009 blev grundteksterne (førstetrykkene) skannet, OCR-behandlet og råkodet i XML. Fra 2010 blev organisationen udbygget med en udgaveleder (Johnny Kondrup), ligesom der blev ansat fire editionsfilologer til at etablere tekster og skrive kommentarer (Vibeke A. Pedersen, Krista Rasmussen, Kim Ravn, Henrik Yde). Grundtvig Centeret vil være fuldt udbygget i 2012.

Grundtvig Centerets formål er dels digitalisering og kommentering af Grundtvigudgaven, dels forskning og formidling med udgangspunkt i Grundtvigs forfatterskab og dets virkningshistorie. Styrken i Grundtvigudgaven er netop den tætte kobling mellem den digitale udgivelse og den dertil knyttede forskning og formidling. Aktuel tværfaglig forskning og formidling styrker anvendelsen af den videnskabelige udgave, ligesom udgaven giver afsæt for nye forskningsmæssige tilgange.

Læs mere om udgaven på www.grundtvigcenteret.dk, hvor de editionsfilologiske

principper er tilgængelige i en foreløbig form.

Johnny Kondrup

Søren Kierkegaards Skrifter

Den 29. april udkom bd. 14 med *Bladartikler* fra årene 1834–36, 1842–51 og 1854–55. Heriblandt findes artiklerne fra fejden mod det satiriske vittighedsblad *Corsaren* og artikler trykt i *Fædrelandet* som led i striden mod den officielle kristendomsforkyndelse i Danmark. Dermed er hele Kierkegaards trykte forfatterskab udgivet. Til november forventes bd. 27, *Løse papirer*, at udkomme. SKS er tilgængelig på sks.dk.

Steen Tullberg

Svenska Vitterhetssamfundets utgivning

Sedan senaste nyhetsbrevet har från Svenska Vitterhetssamfundet utkommit kommentarvolymen till Olof von Dalins *Dramatik*, av Ingemar Carlsson och James Mas-sengale samt textvolymen till Carl Gustaf av Leopolds *Om svenska språket*, utgiven av Lillemor Santesson. I augusti utkommer en faksimilutgåva av *Phosphoros*, årg. 1 från 1810, med en inledning av Paula Henrikson. "Månadsskriften" *Phosphoros* (som mestadels utkom mer sällan än månadsvis) var den svenska skönlitterära romantikens publicistiska flaggskepp och brandfackla och utkom åren 1810–1813. Samtliga årgångar kommer att utges.

Petra Söderlund

August Strindbergs Samlade Verk

I juli 2010 utkommer två textvolymmer i Samlade Verk: *Kulturhistoriska Studier*, redigerad av Per Stam och kommenterad av Bo Bennich-Björkman (SV 7) och *Naturvetenskapliga Skrifter I. Antibarbarus / Sylva Sylvarum / Jardin des Plantes*, redigerad och kommenterad av Per Stam (de franska texterna red. av Elisabeth Bladh) (SV 35).

Per Stam

Nya utgåvor från Svenska litteratursällskapet i Finland

Första delen av sex i utgåvan *Georg August Wallins skrifter* utkommer i maj 2010. Orientalisten Wallins skrifter utges i kronologisk följd, men inom banden är materialet uppdelat i dagböcker, brev och academia. Utgåvan är diplomatarisk. Denna del innehåller anteckningar från Wallins resa från Helsingfors till Alexandria 1843, brev och hans docentavhandling (1839), en inledning av Kaj Öhrnberg, beskrivningar av manuskripten, förteckningar över författarens ändringar i handskrifterna, kommentarer och register.

Gustaf Mannerheim, senare marskalk av Finland, gjorde som rysk överste en rekognosceringsresa till Centralasien och Kina 1906–1908, kamouflerad som etnologisk forskningsexpedition. Mannerheim förde noggrant dagbok över sina iakttagelser och fotograferade flitigt. Denna *Dagbok förd under min resa i Centralasien och Kina 1906–07–08* utges nu för första gången oförkortad av Harry Halén, som också står för inledning, kommentarer och register. I utgåvorna återges partier på andra språk, i de här fallen latin, arabiska och ryska, i original med efterföljande översättningar.

Utgåvan Konstnårsbröderna von Wrights

dagböcker har slutförts med en registerdel: Magnus, Wilhelm & Ferdinand von Wright, *Dagböcker. Register* (Helsingfors 2010)

Pia Forssell

Textkritiskt och utgivningshistoriskt om Runebergs verk

J.L. Runeberg (1804–1877) var på sin tid mycket uppburen och hans samlade verk spreds från 1850-talet och ett sekel framöver i ett tiotal upplagor, många av dem med talrika tryckningar, i Finland och Sverige. Hans samlade skrifter har utgivits historisk-kritiskt av Svenska Vitterhetssamfundet och Svenska litteratursällskapet i Finland. I en nyutkommen bok, *Författaren, förläggarna och forskarna. J.L. Runeberg och utgivningshistorien*, undersöker Pia Forssell utgivningen av Runebergs verk, från hans debut 1830 över bokhandelsupplagorna till den textkritiska utgåvan.

Forssell behandlar Runebergs förläggarkontakter och hans förhållande till censuren och hon granskar kritiskt litteraturhistoriska framställningar av utgivningshistorien. Initiativet till den textkritiska utgåvan togs av Svenska Vitterhetssamfundet på 1920-talet och den utkom 1933–2005. Forssell analyserar de textkritiska valen och belyser också utgåvans historia. Utgåvan har forskningssociologiskt intresse – den är ett tidigt exempel på ett bilateralt utgivnings- och forskningsprojekt.

Författaren, förläggarna och forskarna. J.L. Runeberg och utgivningshistorien är en bearbetad och utvidgad version av Pia Forsells avhandling från 2008. Den är utgiven av Svenska litteratursällskapet i Finland (SSLS 726, 2009).

Nina Edgren-Henrichson

Notat om tekstkritiske udgaver

Siden november 2009 har en håndfuld nordiske editionsfilologer arbejdet på et notat, som skulle fremlægge argumenter for, at tekstkritiske udgaver er grundforskning og bør give udtælling i de bibliometriske modeller, som er under udvikling i vore respektive lande.

Initiativet udgik fra Odd Einar Haugen, der foruden at være medlem af NNE er formand for MENOTA (Medieval Nordic Text Archive). Desuden har bl.a. Karen Skovgaard-Petersen og Johnny Kondrup deltaget.

Notatet foreligger nu og er netop lagt ud på NNE:s hjemmeside, hvorfra det frit kan nedlastes: www.nnedit.org/vittxt.pdf. Vi opfordrer medlemmerne til at benytte notatet i alle sammenhænge, hvor det kan være nyttigt og styrke den kritiske udgaves videnskabelige status.

Notatet er af repræsentativitetshensyn kun underskrevet af tre personer: en norsk, en dansk og en svensk; en middelalderfilolog, en nyfilolog og en klassisk filolog: Odd Einar Haugen (som repræsentant for MENOTA), Johnny Kondrup (som repræsentant for NNE) og Gunhild Vidén (formand for Svenska Klassikerförbundet).

Planlægningsgruppen

Ph.d.-stipendier (Doktorstipendier)

Københavns Universitet udbyder tre ph.d.-stipendier med tilknytning til den nye, videnskabelige udgave af *Ludvig Holbergs skrifter*.

- 1: en lærdomshistorisk undersøgelse af Holbergs *Heltehistorier* (1739)
- 2: en teaterhistorisk undersøgelse af Holbergs tidlige komedier.
- 3: en oversættelses-, virknings- og receptionshistorisk undersøgelse af *Niels Klims*

underjordiske rejse (1741).

Ansøgningsfristen er 17. august 2010.

Læs mere på: <http://phd.hum.ku.dk/Blivph.d./stipendieopslag>

Medel för gästforskarbesök

Projektet "Joint Nordic Use of WWA Helsinki and WAB Bergen", finansierat av NordForsk, utlyser medel för ett antal gästforskarbesök vid von Wright- och Wittgensteinarkivet i Helsingfors (WWA) samt Wittgensteinarkivet i Bergen (WAB). Särskilt uppmuntras ansökningar som gäller digitalisering, digital edering och textteknologi. Utlysta medel avses täcka kostnader för resa och uppehälle vid besök om upp till 6 veckor vid ettdera av de bägge arkiven. Sista ansökningsdag är den 7 juni 2010; utlysningen återfinns på webbadressen http://wab.aksis.uib.no/jnu-vwab/wab_jnu-vwab-call6.page.

Paula Henrikson

Nordiskt Nätverk för Editionsfilologer (nnedit.org)

Nyhetsbrev nr 23 har redigerats av Petra Söderlund och Paula Henrikson. Bidrag till nästa nummer (förväntas utkomma i november 2010) sänds till: petra.soderlund@littvet.uu.se

Sättning: Agnete Grafik Aps, København